

УДК 692

Нехасва Д.В.¹, Незгода Л.М.², Сохрякова Т.В.³

¹ студ. гр. БАД-118 ЗНТУ

² старш. викл. ЗНТУ

³ зав. лаб. ЗНТУ

ЕКОЛОГІЧНА КРИЗА. ВИДИ ЕКОЛОГІЧНИХ КРИЗ

Екологічна криза – особливий тип екологічної ситуації, коли місце існування одного з видів або популяції змінюється так, що ставить під сумнів

його подальше існування. Вони почали інтенсивно руйнуватися під впливом глобального антропогенезу та втрачати сприятливі для людини властивості.

Оскільки якість життя людини визначається сукупністю не лише матеріальних, духовних, соціальних, демографічних, але й екологічних компонентів, то в умовах екологічної кризи вона почала знижуватися. Природні екологічні кризи і катастрофи можуть спричинятися як особливостями в розвитку самої нашої планети, так і космічним середовищем. В останньому випадку екологічні кризи можуть бути викликані впливом на екосистеми метеоритних вибухів, астероїдами, ударами комет тощо. Потрібно зауважити, що природні екологічні кризи, які викликані виверженням вулканів, землетрусами спричиняють велику шкоду і для людини.

Необхідно відрізнити кризу від катастрофи. Якщо катастрофа являє собою необоротне явище, в якому роль людства мінімальна, то криза є оборотним станом, в якому людина виступає активно діючої стороною. Відповідно, існують способи подолання кризи, ефективність яких безпосередньо залежить як від суспільства в цілому, так і від кожної окремої людини. Основні причини: абіотичні, біотичні, антропогенні. Причинами виникнення екологічної кризи в Україні виявилися: екстенсивне використання всіх видів природних ресурсів, яке тривало десятиріччями без урахування здатності екосистем до само відтворення й самоочищення; адміністративно-командне концентрування на невеликих площах величезної кількості над потужних хімічних, металургійних, нафтопереробних і військових промислових підприємств і комплексів; а також прискорена реалізація грандіозних планів «підкорення» природи; цілковите нехтування традиціями господарювання, можливостями природи регіонів та інтересами корінного населення. Глобальна екологічна криза включає чотири основні компоненти: кислотні дощі, парниковий ефект, забруднення планети супер екотоксикантами і так звані озонові діри.

Абіотичні фактори середовища (фактори неживої природи) – це комплекс умов довкілля, що має прямий або опосередкований вплив на рослини. Існують також біотичні фактори, дія яких зумовлена впливом на рослини діяльності інших живих організмів (грибів, тварин, інших рослин). До абіотичних належать хімічні та фізичні (або кліматичні) фактори. Чисельність і розподіл певного виду рослин у межах даної території обумовлені впливом лімітуючих абіотичних факторів, які життєво необхідні, але значення їх мінімальні (як відсутність води в пустельних місцевостях). Зникає величезна кількість видів. Щороку від 17 до 100 тисяч видів зникає. Швидкість, з якою види стають зникаюче, незвичайно зросла за останні роки. Зникнення видів з екосистеми рано чи пізно торкнеться кожного. У США і Канаді, було зафіксовано незвичайне скорочення популяції акул уздовж східного узбережжя. Одночасно з цим було Працівниками Державтоінспекції зафіксовано збільшення популяції скатів, які в свою чергу, на порядок скоротили кількість

ракоподібних в тому ж регіоні. Скорочення кількості ракоподібних призвело до погіршення якості води і до скорочення підводних полів. Різноманітність видів скорочується з величезною швидкістю. Сім мільйонів квадратних кілометрів тропічних ліси зникли за останні 50 років. Два мільйони з них були Згодом використані під сільське господарство, інші ж п'ять для цього не підходять. Щоб повернути на них ліс потрібно приблизно п'ять мільярдів тонн вуглецю з атмосфери щороку протягом 10-20 років. Лісонасадженнями проте, принесе величезну користь різноманітності видів. Для подолання екологічної кризи необхідно здійснити структурні зміни в національній економіці та реалізувати новий підхід до використання природних ресурсів на принципах сталого розвитку. Як першочергові заходи щодо подолання екологічної кризи слід з урахуванням європейського екологічного законодавства здійснити підготовку пакетів законодавчих проєктів, спрямованих над економічне стимулювання екологічного підприємництва: підготувати нормативно-методичну документацію, що регламентувала б діяльність цих структур; сформувати регіональні центри з регулювання і стимулювання екологічного підприємництва і галузеві центри з екологічного аудиту, стандартизації, сертифікації, метрологічного контролю екологічних товарів (робіт, послуг); сприяти організації виробництва устаткування для малих підприємств екологічного профілю.